

Ja bērns aizvests no Latvijas uz ārvalsti

Publicēts: 17.01.2020.

Personai, kura uzskata, ka, aizvedot bērnu no Latvijas uz ārvalsti vai aizturot ārvalstī bez viņas ziņas un piekrišanas, ir noticis viņas aizgādības tiesību vai saskarsmes tiesību pārkāpums, ir šādas iespējas:

1. Vērsties ministrijā, lai noformētu pieprasījumu par bērna atgriešanos Latvijā vai pieprasījumu par saskarsmes tiesību nodrošināšanu ar bērnu.
2. Vērsties tās valsts, uz kuru bērns aizvests vai kurā bērns aizturēts Centrālajā iestādē ar pieprasījumu par bērna atgriešanos Latvijā vai saskarsmes tiesību nodrošināšanu ar bērnu.
3. Vērsties tās valsts, uz kuru bērns aizvests vai kurā bērns aizturēts, tiesā, lūdzot to pieņemt lēmumu par bērna atgriešanos Latvijā vai saskarsmes tiesību nodrošināšanu ar bērnu.

Minētās iespējas nav savstarpēji saistītas, persona var izmantot jebkuru no tām, neizmantojot pārējās.

Ministrija pieņem pieprasījumus:

par bērna (-u) atgriešanu no ārvalsts Latvijā (veidlapa latviešu [\[viens bērns\]](#) [\[divi bērni\]](#), angļu [\[viens bērns\]](#) [\[divi bērni\]](#) un vācu valodā [\[viens bērns\]](#) [\[divi bērni\]](#), kā arī [paraugs tās aizpildīšanai pieejams šeit](#));

par saskarsmes tiesību nodrošināšanu ar ārvalstī dzīvojošu bērnu (veidlapa latviešu [\[viens bērns\]](#) [\[divi bērni\]](#), angļu [\[viens bērns\]](#) [\[divi bērni\]](#) un vācu valodā [\[viens bērns\]](#) [\[divi bērni\]](#), kā arī [paraugs tās aizpildīšanai pieejams šeit](#)).

Pieprasījumu par bērna atgriešanu no ārvalsts Latvijā var iesniegt jebkura persona, institūcija vai iestāde, kas paziņo par bērna prettiesisku pārvietošanu vai aizturēšanu, ar ko tādā veidā pārkāptas tās tiesības uz aizgādību.

Pieprasījumu par saskarsmes tiesību nodrošināšanu ar ārvalstī dzīvojošu bērnu var iesniegt jebkura persona, kurai ir ierobežotas/lieltas tai likumīgi noteiktās saskarsmes tiesības ar ārvalstī dzīvojošu bērnu.

Lai iesniegtu pieprasījumu par bērna atgriešanu no ārvalsts Latvijā, jāņem vērā šādi priekšnoteikumi

Konvencijai ir jābūt spēkā starp Latviju un attiecīgo valsti, uz kuru bērns ir pārvietots vai kurā tas ir aizturēts;

pieprasījuma iesniedzējam ir jābūt ar likumu noteiktām aizgādības tiesībām un/vai saskarsmes tiesībām attiecībā uz bērnu, kā arī viņš faktiski tās ir īstenojis;

bērna pastāvīgā dzīvesvieta līdz aizvešanas brīdim ir bijusi Latvija;

bērns nav sasniedzis 16 gadu vecumu;

pieprasījums jāiesniedz, pēc iespējas ātrāk - no tā brīža, kad notikusi prettiesiskā pārvietošana/aizturēšana, lai ārvalsts tiesā pieprasījums tiktu iesniegts ne vēlāk kā gada laikā pēc tam, kad notikusi prettiesiskā pārvietošana/aizturēšana.

Pieprasījumā ir jāsniedz informācija par:

pieteikuma iesniedzēju;

bērnu;

tā pārvietotāju/ aizturētāju;

bērna atgriešanās faktisko un tiesisko pamatojumu (it īpaši, saistībā ar jautājumu par bērna pastāvīgo dzīvesvietu, aizgādības un saskarsmes tiesībām un to izmantošanu),

visa pieejamā informācija par bērna atrašanās vietu (kur un ar ko bērns dzīvo, vai, iespējams - slēpjas).

Pieprasījumam ir jāpievieno šādi dokumenti:

bērna dzimšanas apliecības kopija (!!!!ja bērns aizvests uz Īriju, tad dzimšanas apliecības kopijai jābūt tulkotai angļu valodā un notariāli apliecinātai);

apliecinājums par bērna pastāvīgo dzīvesvietu (piemēram, izziņa no bērnudārza vai skolas, ja minētās iestādes ir apmeklētas, izziņa no ģimenes ārsta, kura uzskaitē bērns bijis un to apmeklējis, kā arī citi dokumenti, kas to apliecina);

bērna un otra vecāka vai citas personas, kas prettiesiski pārvietojusi vai aizturējusi bērnu, fotogrāfijas;

ja pieprasījuma veidlapā nepietiek vietas, kā atsevišķu pielikumu var pievienot detalizētu aprakstu par to, kādos apstākļos notika bērna aizvešana/aizturēšana, kā pieprasījuma iesniedzējs un kā bērna aizvedējs/aizturētājs īstenoja savas aizgādības tiesības pār bērnu līdz bērna aizvešanai/aizturēšanai, vai bērns iepriekš ir dzīvojis valstī, uz kuru viņš/viņa aizvests vai tajā aizturēts

citi dokumenti, kas var būt nozīmīgi lietā (piemēram, tiesu lēmumi vai spriedumi, izziņas no policijas, u.c.).

Ja pieprasījuma iesniedzējam nav iespējas nodrošināt pieprasījuma un tam pievienoto dokumentu tulkojumu, to nodrošina Centrālā iestāde.

Pieprasījumu par bērna atgriešanos pastāvīgajā dzīvesvietas valstī ministrija izskata (pārbauda vai pieprasījums atbilst vispārējām Konvencijas prasībām) trīs darba dienu laikā un 10 darba dienu laikā pārsūta attiecīgajai kompetentajai Centrālajai iestādei ārvalstī, uz kuru bērns ir aizvests. Pēc tā pārsūtīšanas, ministrija turpina sadarboties un veic pasākumus, lai nodrošinātu pēc iespējas ātru viņa atgriešanos pastāvīgās dzīvesvietas valstī.

Savukārt pieprasījuma saņēmējas dalībvalsts Centrālā iestāde sadarbībā ar kompetentajām iestādēm noskaidro pretlikumīgi pārvietotā bērna atrašanās vietu, ja nepieciešams veic pagaidu pasākumus bērna drošībai, mēģina panākt brīvprātīgu bērna atgriešanos vai rast risinājumu mierizlīguma ceļā, veic informācijas apmaiņu par bērna dzīves apstākļiem, nosūta materiālus tiesai lietas izskatīšanai, kā arī nodrošina un veicina juridiskās palīdzības un konsultāciju sniegšanu.

Kārtība, kādā ministrija īsteno Konvencijā noteiktās darbības, ir noteikta ar Ministru Kabineta noteikumiem Nr.322 „Kārtība, kādā Latvijas centrālā iestāde atbilstoši 1980.gada 25.oktobra Hāgas konvencijai par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem veic tajā minētās darbības un sadarbojas ar citām valsts un pašvaldību iestādēm“.

MK noteikumu teksts pieejams šeit - <http://likumi.lv/doc.php?id=157313>

Izmaksas

Saskaņā ar Konvencijas noteikumiem, par pieteikuma iesniegšanu ministrijā samaksa netiek piemērota. Tomēr, jāņem vērā, ka pieprasījuma iesniedzējam, iespējams, būs jāsedz izdevumi, kas radušies vai radīsies bērna atgriešanās pastāvīgās dzīvesvietas valstī, procesā. Piemēram, ceļa izdevumi, juridiskās pārstāvības izmaksas ārvalstī u.c.

Juridiskā palīdzība ārvalstī

Pieprasījuma par bērna atgriešanos no ārvalsts Latvijā, iesniedzējam, ārvalsts Centrālā iestāde nodrošina:

pilnībā bezmaksas juridisko palīdzību (piemēram, Apvienotā Karaliste, Īrija, Kipra);

juridisko palīdzību par samazinātu maksu (piemēram, Vācija, ASV, Zviedrija).

Pieprasījuma iesniedzējs var arī pats noligt ārvalstī sev juridisko pārstāvi attiecīgi sedzot ar to saistītos izdevumus.

Lai iegūtu ārvalsts nodrošinātu juridisko palīdzību (bezmaksas) dažās valstīs pieprasījuma iesniedzējam nepieciešams aizpildīt noteiktas formas anketu, uzrādot savus ienākumus, mantisko stāvokli (piemēram, Vācija, ASV, Zviedrija), pievienojot tai apliecinātos dokumentus. Šāda formalitāte jāveic arī iesniedzot pieprasījumu par saskarsmes tiesību nodrošināšanu (piemēram, arī Apvienotā Karaliste, Īrija).

<https://www.tm.gov.lv/lv/ja-berns-aizvests-no-latvijas-uz-arvalsti>